

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN UYGULAMALARININ İNCELENMESİ

Arzu ÖZYÜREK *

Yasemin AYDOĞAN **

ÖZET

Bu çalışmada, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, serbest zaman etkinliklerine ilişkin uygulamalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 110 öğretmenin çalışma grubuna dahil edildiği çalışmada, araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Serbest Zaman Anket Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları dikkate alınmıştır. Araştırma sonucunda; okul öncesi eğitim kurumlarında genellikle tüm ilgi köşelerinin bulunduğu ve sanat çalışmalarına yer verildiği görülmüştür. Öğretmenleri ilgi köşelerine daha çok okul yönetiminin desteğiyle materyal sağladıkları, serbest zaman etkinliklerini planlarken amaç ve kazanımları dikkate aldıkları, daha çok çocukların tercihlerine önem verdikleri ve bu etkinliklere 45 ila 60 dakika zaman ayırdıkları bulunmuştur. Çocukların tercih ettikleri köşeler ve sanat çalışmalarının cinsiyetlerinden etkilendiği, öğretmen-çocuk paylaşımının en fazla olduğu evcilik köşesinde çocukların daha fazla vakit geçirdikleri dikkat çekmiştir. Ayrıca aile katılımının genellikle materyal desteği sağlama şeklinde gerçekleştiği bulunmuştur. Çalışma sonuçları ve literatür bilgileri ışığında çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, serbest zaman etkinlikleri

EXAMINATION OF APPLICATIONS RELATED TO FREE-TIME ACTIVITIES OF PRE-SCHOOL TEACHERS

ABSTRACT

In this study it has been aimed to examine the free time activities of the teachers who work in pre-school educational institutions. 110 teachers who work in pre-school educational institutions have been included in the study and Personal Information Form and Free Time Survey Form have been used. In the analysis of the data, distribution of percentage and frequency have been taken into consideration. As a result of the study it has been observed that the center of attention is generally on the corners of interest where the works of art take place. It has also been observed that teachers generally provide materials to the corners of interest with the support of the school administration, they take the aims and gains into consideration while planning free time activities, give priority to the preference of the children and spend time

* Yrd.Doç.Dr., Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, arzuozyurek@hotmail.com

** Doç.Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yaseminaydogan@yahoo.com

between 45 and 60 minutes for these activities. The corners of interest and works of art are affected by their genders and they spend more time on the play house corners where the teacher-child interaction take place intensively. Besides, it has been found out that the involvement of the parents have taken place in the form of material support. In the light of the findings and the literature some suggestions have been proposed

Key Words: Pre-school, Free Time Activities

1. GİRİŞ

Okul öncesi eğitim kurumlarında yaparak yaşayarak öğrenmenin vazgeçilmezi olan serbest zaman etkinlikleri, günlük programın ilk etkinliklerindedir ve yaş gruplarına, çocukların ilgi alanlarına yönelik birçok seçeneği birlikte sunar. Serbest zaman dilimi çocukların başıboş bırakılması değil, çocukların istedikleri etkinliği seçmeleri anlamına gelir. Bu zaman diliminde, öğretmen müdahalesi ve katkısını en aza indirerek çocukların yaratıcılıklarını istedikleri gibi kullanabilecekleri bir ortam hazırlamak amaçlanır (Cantekiner, 2000; Dereobalı, 2007).

Serbest zaman etkinlikleri, genellikle 1,5-2 saatlik bir süre içerisinde gerçekleştirilir. Çocuklar bu süreçte istedikleri zaman, istedikleri ilgi köşesinde ve diledikleri şekilde oynayabilirler. Kısaca serbest zaman etkinlikleri, yetişkin yönlendirmesi olmayan, ilgi köşelerinde oyun ve el işi/sanat etkinliklerinin paralel sunumuna yer veren etkinliklerdir (Ulutaş ve Demiriz, 2006; Dereobalı, 2007). Serbest zaman, çocukların akademik ve sosyal becerilerini geliştirme fırsatı sağlarken, aynı zamanda çocukların ilgi ve yetenekleri ile uyumlu faaliyetleri seçme fırsatı da sunar (Hanley, Tiger ve Ingvarsson, 2009).

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan ilgi köşeleri, sınıf veya eğitim ortamında çocukların ilgilerine göre yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlamak amacıyla hazırlanan ve belirli etkinlikler için ayrılmış özel alanlardır (Ulutaş ve Demiriz, 2006). Amaçları birbirinden farklı ilgi köşelerinin çocukların gelişimsel gereksinimlerini, ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için fiziksel koşulların, araç gereçlerin yeterli ve köşelerin uygun şekilde düzenlenmesi gereklidir (Aktaş Arnas, 2002; Kandır ve Çaltık, 2006).

Sınıfta oluşturulabilecek köşeler; evcilik, blok, fen ve doğa, eğitici oyuncak, kukla, kitap, müzik ve geçici ilgi köşesi şeklinde sayılabilir. Köşelerde yer alan malzeme ve araç gereçler gerçek yaşamda kullanılan nesnelere olabileceği gibi bu nesnelere küçük birer modelleri de olabilir. Ortam, çocukların keşfedebilecekleri, karıştırabilecekleri, dönüştürebilecekleri çok çeşitli materyal grubunu içine alır. Köşelerin; renk, şekil, çizgi ve doku olarak estetik özellikler taşıması, malzemelerin dekor değil elle kullanmaya elverişli olması, çocuğa seçim yapma imkânı sunması (Yıldızbaş ve Çamlıbel, 2004), sessiz ve aktif köşelerin ayrı yerlerde oluşturulması ve ortamın sürekli olarak farklı materyallerle desteklenerek çocukların ilgisinin desteklenmesi önemlidir (Tok, 2010).

Evcilik köşesi, çocukların rollerinin, davranışlarının, sosyal-duygusal ve iletişim becerilerin geliştiren önemli bir köşedir. Bu köşede değişik giysiler, kuklalar ve kukla sahnesi, bebekler, mutfak malzemeleri yer alırken (Öztürk Aynal, 2010a), blok köşesinde tahta bloklar ve bazı oyuncaklar bulunur. Fen ve doğa köşesinde bitkiler, taşlar, araştırma ve incelemeye yarayacak çeşitli araçlar; kitap köşesinde ise farklı boyut ve içerikte çeşitli kitapların yanı sıra dil gelişimini destekleyici materyaller, hikâye kahramanları figürleri bulunabilir. Farklı yapılar oluşturacak, yaratıcı düşünceyi destekleyen oyun materyalleri eğitici oyuncak köşesinde yer alırken; müzik köşesi genellikle ritim aletleri ve CD çalardan oluşur. Geçici ilgi köşeleri ise amaç ve kazanımlar çerçevesinde, çocukların ilgilerine göre materyallerle desteklenerek hazırlanabilir. Bu malzemeler zaman zaman değiştirilerek çocukların köşelere olan ilgisini canlı tutmak mümkündür (Dereobalı, 2007; Öztürk Aynal, 2010b; Tok, 2010).

Serbest zaman etkinlikleri içinde yer alan sanat çalışmaları, erken çocukluk programının önemli bir parçasıdır. Friedrich Proebel, sanat çalışmalarının küçük çocukların kendi yaptıklarını ve başkalarının sanat çalışmalarını kapsamı gerektiğine inanmıştır. Ona göre, sanat çalışmaları çocukların tüm gelişimlerini desteklerken olağandışı yeteneklerini tanımaya da fırsatlar sunmaktadır (Englebright ve Berry, 2007). Sanat çalışmalarında elişi etkinlikleri, çocuklar için eğlence ve en iyi öğretim araçlarındandır. Çünkü çocuklar, zevkle ve tüm duyuları meşgul olduğu zaman en iyi şekilde öğrenirler. Sanat çalışmaları ile duysal öğrenme ve bilişsel gelişim birleştirilmiş olur (Reyner, 2007). Bu etkinlikler; yoğurma maddeleri ile çalışma, kağıt çalışmaları, boya çalışmaları ve artık malzemelerle çalışma şeklinde aynı günde dört masa etkinliğini kapsar (Dereobalı, 2007) ve bu çalışmalar başlıca görsel sanatlar eğitimi etkinlikleri içerisinde yer alır (Aykut, 2004).

Yoğurma maddeleriyle çalışma planlanırken farklı günlerde oyun hamuru, kil, tuz seramiği, kağıt hamuru, cam macunu, talaş hamuru ya da mum gibi değişik malzemelere; kağıt çalışmalarında ise, çeşitli türde kağıtlarla kesme, yırtma, yapıştırma, katlama, buruşturma, kolaj gibi tekniklere yer verilmesi önemlidir. Aynı şekilde boya çalışmalarında pastel boya, kalın uçlu gazlı kalemler, parmak boyası, sulu boya gibi malzemelerle değişik günlerde baskı çalışmaları, serbest resim, sihirli boya, püskürtme boya gibi çeşitli tekniklere yer verilmesi zorunluluk teşkil etmektedir (Dereobalı, 2007). Resim, sanat eğitimi içinde oldukça önemli bir konuma sahip olan ve okul öncesi çocuğunun kendisini en iyi ifade edebildiği araçlardan biridir (Etike, 2001). Bu nedenle çocukların hayal güçlerini yaptıkları resimlere yansıtabilmelerine fırsat vermek (Acer ve Çakır İlhan, 2004) ve resimleriyle ilgili anlatacaklarını ciddiyetle dinlemek gerekmektedir (Can Kocabaş, 2004). Artık materyallerin bir araya getirerek değişik ürünler ortaya çıkarılması şeklinde tanımlanabilen kolaj çalışmaları, çocukların yaratıcılıklarını geliştirir ve oldukça ekonomiktir (MEB, 2011). Kolaj her türlü kağıt, kumaş, nesnel dokuların vb. bir araya getirilerek pano, kağıt ya da tuval üzerine yapıştırılarak düzenlenmesidir. Çoğunlukla boya ile birlikte kullanılır (Çetin ve Şafak, 2008). Öğretim programı boyunca, yetenek ve ilgili

alanlarına göre çeşitli materyaller kullanılabilir. Kolaj için doğal malzemeler, metalik kağıtlar, eski dergiler, farklı objeler, ağaç parçaları, kumaşlar dahil olmak üzere çok farklı materyaller kullanılabilir (Wardle, 2007). Bu malzemeler, özellikle çocukların üç boyutlu çalışmalar ortaya koymalarında etkili bir şekilde kullanılabilir (Dereobalı, 2007). Tüm bu etkinliklerin eğitimci rehberliğinde çocukların aktif katılımıyla güçlendirilmesi ve yaşamın doğal bir parçası halinde ekonomik olarak sunulması da büyük önem taşımaktadır (Hardgreaves, 1989).

Serbest zaman etkinliklerinde özellikle ilgi köşelerinin düzenlenmesi ve sık aralıklarla yenilenmesinde, sanat etkinliklerinin uygulanmasında eğitimciye büyük sorumluluklar düşmektedir. Etkinliklerin en az bir gün önceden planlanması ve hangi köşelerin hazırlanacağını, hangi el işi masalarının düzenleneceğinin belirlenmesi, gerekli araç-gereçlerin temin edilmesi, kısaca etkinliklerdeki tüm ayrıntıların planlanması ve plana uygun olarak gerçekleştirilmesinden eğitimci sorumludur (Ersoy, Ömeroğlu ve Turla, 2004). Eğitimcinin bu konudaki görevlerini; aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür;

- Çocukların bir günlük etkinlikleri sırasında tüm köşelerden ve sanat etkinliklerinden yararlanmalarını sağlayacak bir düzenleme yapmak,
- Uyarıcı sayısı ve çeşitliliğini sağlayarak masalarda farklı sanat etkinliklerine yer vermek ve köşelerdeki araç-gereçleri zaman zaman değiştirmek,
- Rehberliğini müdahaleye dönüştürmeden, önceden hazırlanmış örnekler sunmadan çocuklara pek çok beceriyi öğretmek ve materyalleri nasıl kullanabileceği konusunda destek olmak,
- Çocukların hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının geliştirilmesi için çaba gösterme
- Çocukların yeni araçları deneme, benzer olanları kullanma ve inceleme, hissederek öğrenmelerini gerçekleştirmek için elverişli uygun koşullar hazırlamak,
- Çocuklara yaptıkları ile kendilerini ifade edebilme özgürlüğü tanımak,
- Çocukların yaptıklarını birbirleriyle kıyaslamamak, birini diğerine örnek göstermemek ve onları ürün odaklı çalışmaya özendirmemek,
- Çocukları kendi ürünlerini oluşturmak için cesaretlendirmek ve uygun sorularla yönlendirerek çalışmalarda, gerektiği yerde yol gösterici olmak,
- Çocukları gözleyerek ilgileri ve ihtiyaçları doğrultusunda ilave köşeler oluşturmak ve her köşede çocuk sayısını ve etkinliğin içeriğini göz önüne alarak uygun genişlikte alan sağlamak,
- Ortaya çıkan ürünleri; etkinlik seçimi, materyal kullanımı, ayrılan süre, orijinallik, çalışmada isteklilik, yardımlaşma, başladığı işi bitirme gibi birçok yönüyle değerlendirmek ve sergilenmesi mümkün olanları çocukların katılımıyla etkinlik bitiminde sergilemek (Artut, 2002; Kılıç, 2003; Ersoy, Ömeroğlu ve Turla, 2004; Aykut, 2004; Yıldızbaş ve Çamlıbel, 2004; Ulutaş ve Demiriz, 2006; Dereobalı, 2007; Artut, 2009).

Serbest zaman dilimindeki ilgi köşelerinde oyun ve sanat çalışmalarıyla, çocuklarda benlik saygısı oluşturma, öğrenme kapasitelerini artırma, kendi ilgi ve

yeteneklerinin farkına varma, sanata karşı ilgi ve bilgilerini artırma, beyin büyüme ve gelişimine yardımcı olma, dil gelişimi, el göz koordinasyonunun gelişimi, sosyal gelişim, temel kavramları öğrenme fırsatı sunma gibi okul öncesine hazırlık becerilerinin gelişiminin desteklenmesi mümkündür (Johnson-Gerard, 2011). Kısaca serbest zaman saatinin, okul öncesi eğitim programında ele alınan tüm amaç ve kazanımlara hedeflenen düzeyde ulaşılmasını sağlayabilecek bir zaman dilimi olduğu söylenebilir.

Eğitimcinin rehberliği ve eğitim ortamının uygun şekilde düzenlenmesi ile okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitimin niteliğini önemli ölçüde etkileyen ve günlük programın önemli bir bölümünü oluşturan serbest zaman etkinliklerinde; okul öncesi öğretmenlerinin uygulamalarını değerlendirmek ve onların konuyla ilgili uygulamaları hakkında bilgi edinmek ve bu doğrultuda öğretmen yeterliğini artırmak için yapılacak hizmet içi eğitim çalışmalarını yönlendirmek önemli görünmektedir. Bu nedenle, çalışmada okul öncesi öğretmenlerin serbest zaman etkinliklerini uygulamalarına ilişkin bir durum tespiti yapılması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Karabük ve Bolu Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı resmi okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler arasından rastlantısal olarak seçilmiş 110 okul öncesi öğretmeni, çalışma grubu olarak ele alınmıştır. Öğretmenlerin tümü 3-6 yaş grubu çocuklarla çalışmaktadırlar.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Serbest Zaman Anket Formu kullanılmıştır. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul öncesi eğitim kurumlarındaki ilgi köşelerinin durumu ve uygulanan sanat etkinliklerine ilişkin bilgi ve uygulamalarını kapsayan Serbest Zaman Anketinde çoktan seçmeli, sıralama ve likert tipinde sorular yer almıştır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS 16.0 programına girilerek değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları dikkate alınmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan 110 okul öncesi öğretmenin tamamı kadın olup %23,6'sı 25 yaş ve daha küçük yaş grubunda, %33,6'sı 26-30 yaş, %26,4'ü 31-35 yaş ve %16,4'ü 36-40 yaş grubundadır. Öğretmenlerin %94,5'i lisans mezunu, %5,5'i

ön lisans mezunu; %40'ü 5 yıl ve daha az, %34,5'i 6-10 yıl, %11,8'i 11-15 yıl ve %13,6'sı 16-20 yıllık kıdeme sahiptir.

Tablo 1. İlgi Köşelerinin Mevcut Durumu

İlgi köşesi	Var		Yetersiz		Yok	
	N	%	N	%	N	%
Evcilik Köşesi	76	69,1	32	29,1	2	1,8
Blok k.	80	72,8	26	23,6	4	3,6
Kitap k.	84	76,4	24	21,8	2	1,8
Kukla k.	88	80,0	16	14,5	6	5,5
Masa oy.k.	74	67,3	31	28,2	5	4,5
Müzik k.	72	65,5	28	25,5	10	9,0
Fen-doğa k.	58	52,8	38	34,5	14	12,7

Tablo 1'e göre çalışma grubuna dahil edilen öğretmenlerin %80'i kukla, %76.4'ü kitap, %72.8'i blok, %69.1'i evcilik, %67.3'ü masa oyuncakları, %65.5'i müzik ve %52.8'i fen ve doğa köşesinin yeterli malzemelerle donanımlı olarak sınıflarında bulunduğunu belirtmişlerdir. Buna karşın öğretmenlerin %34.5'i kurumlarında fen ve doğa köşesi bulunduğu halde yetersiz olduğunu ya da bulunmadığını (%12,7) belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler geçici ilgi köşeleri ve bilgisayar kullanımına da yer verdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2. İlgi Köşelerinin Düzenlenmesi

Materyal Sağlama	N	%
Okul Yönetimi	60	54,5
Aile desteği	8	7,3
Sınıf Öğretmeni	14	12,7
Diğer	28	25,5
Düzenleme		
1.Yeri	10	9,1
2.Fiziki şartlar	34	30,9
3.Malzeme durumu	10	9,1
4.Çocukların ilgisi	15	13,6
1-2-4	41	37,3

Tablo 2'ye göre, öğretmenlerin %54.5'i ilgi köşelerine materyal sağlanmasını okul yönetiminin desteği ile yaparken, ilgi köşelerinin düzenlenmesinde %37,3 oranında ilgi köşesinin yerini, fiziki şartları ve çocukların ilgisini, %30,9 oranında ise sadece fiziki şartları dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.

Ulutaş ve Demiriz (2006) çalışmalarında, öğretmenlerin köşeleri düzenlerken öncelikle köşenin yerine, köşenin yerini seçerken de sınıfın fiziki şartlarına önem verdiklerini bulmuşlardır.

Tablo 3. Çocukların İlgi Duydukları ve Vakit Geçirdikleri İlgi Köşeleri-Sanat Etkinlikleri

İlgi köşeleri	Kız						Erkek					
	Her zaman		Bazen		Hiç		Her zaman		Bazen		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evcilik Köşesi	95	86,4	15	13,6	-	-	6	5,5	89	80,9	15	13,6
Blok k.	24	21,8	74	67,3	12	10,9	92	83,6	14	12,7	4	3,6
Kitap k.	45	40,9	63	57,3	2	1,8	28	25,5	80	72,7	2	1,8
Kukla k.	30	27,3	72	65,5	8	7,3	29	26,4	72	65,5	9	8,2
Masa oy.k.	64	58,2	41	37,3	5	4,5	74	67,3	34	30,9	2	1,8
Müzik k.	40	36,4	62	56,4	8	7,3	33	30,0	67	60,9	10	9,1
Fen-doğa k.	20	18,2	75	68,2	15	13,6	28	25,5	69	62,7	13	11,8
<i>Sanat etkinlikleri</i>												
Kâğıt işleri	101	91,8	9	8,2	-	-	82	74,5	26	23,6	2	1,8
Yoğurma mad.	90	81,8	20	18,2	-	-	82	74,5	28	25,5	-	-
Boyama çal.	104	94,5	6	5,5	-	-	80	72,7	29	26,4	1	0,9
Kolaj çal.	75	68,2	32	29,1	3	2,7	61	55,5	48	43,6	1	0,9

Tablo 3'te kız çocukların okul öncesi eğitim kurumunda her zaman vakit geçirdikleri ilgi köşeleri incelendiğinde, öğretmenlerin %86'sı kız çocukların ilk sırada evcilik köşesini, ikinci sırada masa oyuncakları köşesini (%58.2), üçüncü sırada kitap köşesini (%40.9), son sırada ise fen ve doğa köşesini (%18.2) tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Aynı tabloda öğretmen görüşlerine göre erkek çocukların her zaman vakit geçirdikleri ilgi köşeleri incelendiğinde, erkek çocukların ilk sırada blok köşesini (%83.6), ikinci sırada ise masa oyuncakları köşesini (%67.3) tercih ettikleri, üçüncü sırada ise müzik köşesini (%30.0), son sırada ise evcilik köşesini (%5.5) tercih ettikleri saptanmıştır.

Öğretmenlerin sanat etkinliklerinde kız ve erkek çocukların çoğunlukla kâğıt işleri, yoğurma maddeleri ve boyama çalışmalarına ilgi duydukları, her iki cinsiyette de en düşük oranda kolaj çalışmalarına ilgi duydukları görüşünde oldukları da Tablo 3'ten anlaşılmaktadır. Bu durumda, okul öncesi eğitim kurumlarında kolaj çalışmalarına daha az oranda yer verilmesinin etkili olabileceği düşünülmüştür.

Ayvacı ve arkadaşları (2002), çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerinin fen etkinliklerine zaman ayırmadıkları ve geleneksel (ezbere) bir eğitim verdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Karaer ve Kösterellioğlu (2005), okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları fen eğitimini yeterli bulmadıkları ve fen eğitimine yönelik hizmet içi kurslarını düzenlenmemesi ya da öğretmenlerin bu kurslara katılamamaları gibi nedenlerle kendilerini fen eğitiminde geliştiremediklerini belirlemişlerdir (Akt.:Özbey ve Alisinanoğlu, 2010). Sınıf içinde, çocukların fen ve doğa köşesine ilgilerinin en düşük oranda olması, aynı zamanda öğretmenin fen etkinlikleriyle ilgili kendini yetersiz hissetmesi veya bu köşeye daha az katkı sağlamasından kaynaklanıyor olabilir.

Yıldız ve arkadaşları (2004) 392 okul öncesi çocuğu ile yaptıkları çalışmada, çocukların anaokulunda sanat eğitime yönelik olarak neler yaptıklarını belirlemişlerdir. Sonuçta, kız çocuklarına göre öğretmenin sınıfta yaptırmayı en çok sevdiği etkinlik boyama, erkek çocuklarına göre yoğurma maddesiyle yapılan etkinliktir. Pastel boya en çok tercih edilen boyadır. Kız çocukları en çok kağıt işleri ve boyama çalışmalarını sevdiğini, erkek çocukları ise yoğurma maddesi ve kolaj çalışmalarını sevdiğini ifade etmişlerdir.

Çocukların, en çok tercih ettikleri faaliyetleri erişimini sınırlandırmak daha az tercih edilen önemli bir faaliyete teşvik etmeyi sağlayabilir. Örneğin; blokları kaldırmak, her zaman bu köşede oynayan çocukları başka bir köşede zaman geçirmek için arayışa yönlendirebilir. Daha sonra, bu sınırlılık kaldırıldığında başlangıçta daha fazla zaman harcanan blok köşesi yerine, çocuk zamanının bir kısmını yeni keşfettiği diğer etkinlikte geçirebilir (Hanley, Tiger ve Ingvarsson, 2009). Ulutaş ve Demiriz (2006), çalışmalarında Çocukların hangi ilgi köşesinde çalışacaklarını çoğunlukla birlikte belirledikleri, öğretmenlerin köşeleri ilgi çekici materyallerle donatarak veya ilgi az olan köşelerdeki etkinliklere eşlik ederek çocukları değişik köşelerde çalışmaya yönlendirdikleri bulunmuştur.

Tablo 4. Serbest Zamanla Etkinlikleriyle İlgili İfadelerin Önem Sırasına Göre Dağılımı

<i>Serbest Zamanla İlgili İfadeler</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Serbest zamanda çocuklar istediği etkinliği tercih edebilmelidir.	45	40,9
Sanat etkinliklerine her gün yer verilmelidir.	32	29,1
Köşelerde sık sık ilgi çekici değişiklikler yapılmalıdır.	14	12,7
Serbest zaman çocukların ilgisine göre planlanmalıdır.	10	9,1
Serbest zaman etkinlikleri yapılandırılmamış olmalıdır.	6	5,5
Serbest zaman çocukları değerlendirmek için uygun bir zaman dilimidir.	3	2,7
Toplam	110	100,0

Tablo 4'e göre öğretmenler serbest zaman etkinliklerinde ilk sırada "çocukların istediği etkinliği tercih edebilmesine" (%40.9), ikinci sırada "sanat etkinliklerine her gün yer verilmesine" (%29.1), üçüncü sırada ise "köşelerde sık sık ilgi çekici değişiklikler yapılmasına" (%12.7) önem verdiklerini belirtirken, serbest zamanın çocukları değerlendirmede uygun bir zaman dilimi olduğu düşüncesine çok az (%2.7) derecede önem verdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Serbest Zamanın En Etkili Olduğu Gelişim Alanları

<i>Gelişim Alanları</i>	<i>İlgi Köşelerinde Oyun</i>		<i>Sanat Etkinlikleri</i>	
	<i>N</i>	<i>%</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Zihin-dil gelişimi	22	20,0	18	16,4
Sosyal-duygusal gelişim	80	72,7	5	4,5
Psiko-motor gelişim	3	2,7	83	75,5
Öz bakım becerilerinin gelişimi	-	-	1	0,9
Hepsi	5	4,5	3	2,7
Toplam	110	100,0	110	100,0

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmenler serbest zaman etkinlikleri içinde yer alan ilgi köşelerinde oyunun ilk olarak sosyal-duygusal gelişim (%72.7), ikinci olarak da zihin-dil gelişim (%20.0) alanları üzerinde etkili olduğunu, sanat etkinliklerinin ise öncelikle psiko-motor gelişim (%75.5) alanında, en düşük oranda ise öz bakım becerilerinin gelişiminde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 6. Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanmasına İlişkin Bilgiler

<i>Serbest Zamanın Planlanması</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
<i>Öncelikli Olarak Dikkate Alınanlar</i>		
O günkü konu	20	18,2
Hedef ve hedef davranışlar	45	40,9
Çocukların isteği	34	30,9
Mevcut materyaller	3	2,7
Diğer (birden fazla şık)	8	7,3
<i>En Çok Yararlanılan Kaynaklar</i>		
Yazılı rehber kitaplar	18	16,4
İnternet	29	26,4
Kendi tecrübeleri	38	34,5
Diğer öğretmenler	3	2,7
Diğer (birden fazla şık)	22	20,0
<i>En Çok Desteklediği Etkinlik</i>		
Oyun	56	50,9
Okuma yazmaya hazırlık	25	22,7
Türkçe	24	21,8
Diğer (birden fazla şık)	5	4,5
<i>En Fazla Hazırlık Gerektiren Etkinlik</i>		
İlgi köşelerine katkı	22	20,0
Kağıt çalışmaları	67	60,9
Kolaj çalışmaları	13	11,8
Eğitici oyuncaklarla oyun	3	2,7
Diğer (birden fazla şık)	5	4,5
<i>Serbest Zamana Ayrılan Süre</i>		
30 dk-45 dk.	34	30,9
45 dk- 60 dk.	51	46,4
60 dk-90 dk.	22	20,0
90 dk-120 dk.	3	2,7

Tablo 6 incelendiğinde serbest zamanın planlanmasında öğretmenlerin %40.9'u amaç ve kazanımları, %30.9'u çocukların isteklerini dikkate aldıklarını; yine serbest zamanın planlanmasında öğretmenlerin %34.5'i kendi deneyimlerinden, %26.4'ü ise internet kaynaklarından yararlandıklarını; öğretmenlerin %50.9'u çocuklarda en çok serbest oyunu desteklediklerini; serbest zamanda en fazla hazırlık gerektiren etkinliğin kağıt çalışmaları (%60.9), en az hazırlık gerektiren etkinliğin ise eğitici oyuncaklarla oyun (%2.7) olduğunu ve son olarak öğretmenlerin %46.4'ü serbest zaman etkinliklerine 45 ile 60 dakika arasında bir süre ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7. İlgi Köşelerinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Bilgiler

İlgi köşelerinde Değişiklik	Haftada Bir		İki Haft. Bir		Üç Haft. Bir		Ayda Bir		Dönemde Bir		Cevapsız	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Evcilik Köşesi	20	18,2	24	21,8	9	8,2	32	29,1	18	16,4	7	6,4
Blok Köşesi	3	2,7	16	14,5	17	15,5	31	28,2	34	30,9	9	8,2
Kitap Köşesi	20	18,2	22	20,0	15	13,6	28	25,5	17	15,5	8	7,3
Kukla Köşesi	7	6,4	12	10,9	20	18,2	35	31,8	28	25,5	8	7,3
Masa Oyunc.K.	11	10,0	27	24,5	10	9,1	28	25,5	27	24,5	7	6,4
Müzik Köşesi	5	4,5	14	12,7	16	14,5	26	23,6	40	36,4	9	8,2
Fen ve Doğa K.	21	19,1	24	21,8	14	12,7	26	23,6	16	14,5	9	8,2
Geçici ilgi K.	29	26,4	28	25,5	7	6,4	23	20,9	11	10,0	12	10,9

Tablo 7' de öğretmenlerin ilgi köşelerinde değişiklik yapma durumları incelendiğinde, öğretmenlerin tüm ilgi köşelerini çoğunlukla ayda bir, nadiren de dönemde bir değiştirdikleri, geçici ilgi köşelerinde özelliğinden dolayı daha sık değişiklikler yapıldığı, en az değişikliğin de dönemde bir olmak üzere müzik ve blok köşelerinde yapıldığı saptanmıştır.

Ulutaş ve Demiriz (2006), çalışmalarında ilgi köşelerindeki malzemeleri resmi okullardaki öğretmenlerin dönemde bir, özel okullardaki öğretmenlerin ayda bir yeniledikleri; resmi okullardaki çocukların her zaman oynamayı tercih ettikleri köşe sayısının özel okullardaki çocuklardan daha az olduğunu belirlemişlerdir. Köşelerde yapılan değişikliklerin çocukların ilgisi çekeceği düşünüldüğünde, öğretmenin köşelerde yaptığı değişikliklerin çocukların tercihleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Öğretmen-Çocuk Paylaşımının En Fazla Olduğu İlgi Köşesi

İlgi Köşeleri	N	%
Evcilik Köşesi	48	43,6
Blok Köşesi	3	2,7
Kitap Köşesi	8	7,3
Kukla Köşesi	8	7,3
Masa Oyuncakları	11	10,0
Müzik Köşesi	1	0,9
Fen ve Doğa Köşesi	7	6,4
Geçici ilgi köşeleri	4	3,6
Diğer (birden fazla şık)	20	18,2

Öğretmen görüşlerine göre öğretmen çocuk paylaşımının en fazla olduğu ilgi köşeleri Tablo 8'de görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin %43,6'sı öğretmen-çocuk paylaşımının en fazla olduğu ilgi köşesinin evcilik köşesi

olduğunu, öğretmenlerin %10'u ise paylaşımın en fazla masa oyuncakları bölümünde olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 9. Sanat Etkinliklerinin Uygulanmasına İlişkin Bilgiler

Sanat Etkinliklerinin Uygulanması	Her Zaman		Genellikle		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Çalışmalarda müzik kullanırım.	24	21,8	61	55,5	24	21,8	1	0,9
Her gün en az üç farklı etk. masası hazırlarım.	16	14,5	55	50,0	37	33,6	2	1,8
Tüm çocukların etkinliği yapmasını sağlarım.	61	55,5	44	40,0	4	3,6	1	0,9
Çocukları etkinliği yapması için zorlarım.	17	15,5	23	20,9	28	25,5	42	38,2
Çocukları birkaç etk. bir arada kullanmaya yönlendiririm (kağıt-resim-kolaj-yoğurma vb).	34	30,9	59	53,6	13	11,8	4	3,6
Çocuklara yapılacak etk. örneğini gösteririm.	31	28,2	32	29,1	29	26,4	18	16,4
Kağıt çalış. için çizimleri önceden yaparım.	69	62,7	35	31,8	6	5,5	-	-
İlgisini çekerek çocukları etk. teşvik ederim.	89	80,9	21	19,1	-	-	-	-

Tablo 9'da öğretmenlerin sanat etkinliklerinin uygulanmasına ilişkin düşünceleri incelendiğinde, öğretmenlerin %80,9'u her zaman çocukların ilgisini çekerek etkinliğe katılma konusunda onları teşvik ettiklerini ve öğretmenlerin %62,7'si her zaman kağıt çalışmaları için çizimleri önceden yaptıklarını belirtmişlerdir. Aynı tabloda öğretmenlerin %55,5'i ise tüm çocukların etkinliği yapmasını sağladıklarını ileri sürerken, bu durum Tablo 4'te öğretmenlerin serbest zamanda çocuklar istediği etkinliği tercih edebilmesine önem verme durumu ile çelişmektedir.

Tablo 10. Sanat Etkinliklerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bilgiler

Değerlendirme Sıklığı	N	%
Her gün	66	60,0
Haftada bir kez	16	14,5
İki-üç haftada bir kez	8	7,3
Ayda bir kez	20	18,2
Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirme Yöntemi		
Ürünleri dosyalamak	31	28,2
Uygun şekilde sergilemek	68	61,8
Diğer etkinliklerde kullanmak	12	10,9
Eve göndermek	4	3,6

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin %60'ı çocukların sanat etkinliklerini her gün, %7,3'ü ise iki-üç haftada bir kez değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu etkinlikleri değerlendirme yöntemlerine bakıldığında, öğretmenlerin %61,8'inin ürünleri uygun şekilde dosyalayarak, %28,2'sinin ürünleri dosyalayarak, %10,9'unun ürünleri diğer etkinliklerde kullanarak ve son olarak öğretmenlerin %3,6'sının ise ürünleri eve göndererek değerlendirdikleri görülmektedir.

Tablo 11. Aile Katılımının Sağlanmasına İlişkin Bilgiler

<i>Öğretmen Ne Tür Katılım İstiyor?</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
Gerekli materyallerin sağlanmasında yardım isterim (evden malzeme göndermesi vb.)	69	62,7
Gerekli materyal hazırlığında yardım isterim (kesme çalışmaları için vb.)	13	11,8
Kesme-yapıştırma etkinliklerinde destek olmasını isterim (çocuklara rehberlik vb)	28	25,5

Tablo 11’de serbest zaman etkinliklerinde aile katılımının sağlanmasına ilişkin veriler incelendiğinde, öğretmenlerin %58.2’si gerekli materyallerin sağlanmasında ailelerden yardım istediğini, öğretmenlerin %25.5’inin ise evde ve okulda ailelerin çocukların kesme-yapıştırma etkinliklerinde onlara destek olmalarını istedikleri belirlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, serbest zaman etkinliklerine ilişkin uygulamalarının incelendiği araştırma sonucunda; öğretmenlerin büyük çoğunluğu ilgi köşelerinin tümünün yeterli malzemelerle donanımlı olarak sınıflarında bulunduğunu ve okul yönetiminin desteğiyle günlük plana uygun olarak ilgi köşelerine materyal sağlandığını, köşelerin düzenlenmesinde ilgi köşesinin yeri, fiziki şartlar ve çocukların ilgisini dikkate aldıklarını belirtmişlerdir. Kız çocuklarının ilk sırada evcilik köşesinde oyunu ve boyama çalışmalarını, erkek çocukların ise blok köşesinde oyun ve kağıt işleri ile yoğurma maddesi etkinliklerini tercih ettikleri, öğretmenlerin serbest zaman etkinliklerinde en çok çocukların istediği etkinliği tercih edebilmelerine önem verdikleri saptanmıştır.

Ayrıca öğretmenlerin serbest zaman etkinlikleri kapsamındaki ilgi köşelerinde oyunun öncelikle çocukların sosyal-duygusal gelişimi üzerinde, sanat etkinliklerinin ise çocukların psiko-motor gelişimi üzerinde etkili olduğu düşüncesinde oldukları, serbest zaman etkinliklerinin planlanmasında öğretmenlerin ilk olarak amaç ve kazanımları dikkate aldıkları ve kendi tecrübelerinin etkinliklerin planlanmasında önemli rol oynadığı, serbest zamanda en fazla hazırlık gerektiren etkinliğin kağıt çalışmaları olduğu ve genellikle serbest zaman etkinliklerine 45 ile 60 dakika arasında bir süre ayırdıkları ve öğretmenlerin tüm ilgi köşelerinde çoğunlukla ayda bir değişiklikler yaptıkları belirlenmiştir.

Son olarak, öğretmen-çocuk paylaşımının en fazla olduğu ilgi köşesinin evcilik köşesi olduğu, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun her zaman çocukların ilgisini çekerek etkinliğe katılma konusunda onları teşvik ettikleri, çocukların sanat etkinliklerini her gün değerlendirdikleri, materyal desteği ve özellikle kesme-yapıştırma etkinliklerinde ailelerin rehberliğini isteme yoluyla,

öğretmenlerin ailelerin serbest zaman etkinliklerine dahil olmalarını sağladıkları belirlenmiştir.

Bu sonuçlar çerçevesinde araştırmada aşağıdaki önerileri sunmak mümkündür.

- Serbest zaman etkinliklerinin önemi, planlanması ve uygulanmasına yönelik olarak öğretmen gereksinimlerinin belirlenerek bu gereksinimlerin karşılanmasına yönelik eğitim etkinlikleri planlanabilir.

- Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin okul öncesi eğitime devam eden çocukların ailelerinden elde edilen maddi gelirleri öncelikli sınıfa materyal sağlamak için kullanması gerektiğinden haberdar olmaları sağlanabilir.

- Sınıfa materyal sağlama konusunda, özellikle artık materyal desteğinin sağlanmasında ailelerle işbirliği yapılabilir, okullarda artık materyal kutuları/sandıkları oluşturulabilir.

- Sınıfta tüm ilgi köşelerinin bulunması, fiziki şartlar uygun olmadığında dönüşümlü olarak köşelerin oluşturulması, çocukların her köşede vakit geçirmeleri için öğretmen olarak gerekli tedbirlerin alınması sağlanabilir. Örneğin; Öğretmen çocuklarla birlikte müzik köşesinde vakit geçirebilir, ilgi köşesine ilginç materyaller koyarak veya bazı materyalleri zaman zaman kaldırarak çocukların dikkatini çekebilir.

- Tek bir etkinlik köşesi veya sanat çalışması materyallerini hazırlamak yerine, çocukların tercih yapabileceği farklı materyallerin yer aldığı ortamlar sunmak, çocukların hem etkinliklere ayırdıkları süreyi artırmalarında hem de farklı etkinliklere yönelmelerinde etkili olabilir.

- Karmaşık veya zor etkinlikler planlamak yerine, çocukların kolayca başarabilecekleri ve birden fazla materyal ve tekniğin bir arada kullanılabileceği bütünleştirilmiş çalışmalara yer verilebilir. Örneğin; çocuktan karton üzerine çizilmiş çerçeveyi kesmesini ve yapıştırmasını istemek yerine bu çerçeveye istediği şekli verebileceği, boyama veya farklı artık materyallerle çalışmasını tamamlayabileceği söylenebilir, yaptığı çerçeveyi başka etkinlikte kullanma şansı tanınabilir.

- Etkinlikleri yalnızca çocukların istedikleri etkinlikleri düzenlemek şeklinde planlamayıp farklı etkinlikleri daha ilginç hale getirerek, etkinlikleri çocuklarla birlikte planlayarak, çocukların kendilerini ifade etmelerine fırsat verecek yapılandırılmamış veya daha az yapılandırılmış materyaller sunarak alışılmışın dışında etkinlikleri denemeleri sağlanabilir.

- Etkinlikleri planlarken alışılmış uygulamaların dışına çıkarak hemen hemen tüm gelişimsel amaç ve kazanımlara ulaşmayı kolaylaştıracak olan proje yaklaşımı gibi çocukların daha etkin katılımının sağlandığı ve belli bir süreç gerektiren etkinliklerin araştırılıp uygulanması önerilebilir.

• Serbest zaman dilimine ailelerin katılımı, yalnızca materyal desteği sağlamakla sınırlandırılmayıp etkin katılımın sağlanacağı şekilde planlama yapılabilir. Örneğin; ebru ile ilgilenen bir ebeveynin çocuklarla birlikte ebru çalışması yapması, enstrümanı olan ebeveynin enstrümanının belli bir süre için müzik köşesine konması, ebeveynin kedi veya kuş gibi evcil hayvanını belli bir süre okulda bırakması, ebeveynin doğrudan çocuklarla birlikte çalışmaya katılması gibi.

• İlgi köşelerinde daha kısa zaman dilimlerinde, her seferinde bir veya birkaç ilgi köşesine katkıda bulunmak kaydıyla değişiklik yapılmasına özen gösterilebilir.

• Serbest zamanda çocuklara çalışmalarını için sunulan materyallerin nasıl kullanılabileceğine ilişkin rehberlik edilmesi, fakat ne yapacağını söylememesi ya da çocuğun yapacağı şeyin öğretmen tarafından yapılması hem çocuğun kendini ifadesini kısıtlayacak hem de kendine özel bir ürün ortaya çıkarmasını engelleyecektir.

• Çocukların çalışmaları, çalışmalarında kullandıkları materyal çeşitliliği vurgulanarak ortaya çıkardığı ürünlere yapılan övgüler, onları farklı etkinliklere yönelmeye ve daha üretici olmaya teşvik edebilir.

• Çocukları özellikle sanat çalışmalarına teşvik etmek için, müzeler ve sergilerin gezilmesi etkili olabilir.

İlgi köşeleri ve sanat çalışmalarını kapsayan serbest zaman etkinliklerinde, programda yer alan amaç ve kazanım odaklı etkinliklerin planlanması yanında, bu etkinliklerin çocukların eğlenmesini ve başta doğuştan getirdikleri yaratıcılık yetenekleri olmak üzere tüm gelişim alanlarını destekleyici özellikte hazırlanmasına özen gösterilmelidir. Bunun için de öncelikle öğretmenin serbest zaman diliminin önemine inanması, günlük programına uygun olarak gerekli hazırlıkları yapması, yapılandırılmamış ve çocuk merkezli etkinliklere yer vermesi önemli görünmektedir. Tüm bunların yanında okul ve aile işbirliğini en üst düzeyde sağlanması gerektiği unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- ACER, D. ve ÇAKIR İLHAN, A. (2004). "Çocuk Resimlerinin Gelişimsel Yönden İncelenmesi", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*, 10-19. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.
- AKTAŞ ARNAS, Y. (2002). "Bir Öğrenme Merkezi Olarak Blok Köşesi", *Çoluk Çocuk Dergisi*, Kasım Sayısı, 14-15.
- ARTUT, K. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- ARTUT, K. (2009). "Okul Öncesinde Resim Eğitiminin Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkisi", [Erişim: Egitim.Cu.Edu.Tr/Myfiles/Open.Aspx?File=699.Doc].
- AYKUT, A. (2004). "Erken Çocukluk Döneminde Görsel Sanatlar Eğitiminde Eğitimcinin Rolü", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*, 103-113. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.
- CAN KOCABAŞ, M. (2004). "Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcı Faaliyetlerin Önemi", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*, 327-330. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.
- CANTEKİNER, S. (2000). "Okul Öncesi Dönemde Girişkenlik Eğitimi", *Selçuk Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı El Kitabı*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- ÇETİN, Z. ve ŞAFAK, F. (2008). "Çocuklarda Yaratıcılık ve Sanat Etkinliklerinde Ailenin Rolü", *Beni Tanyor Musun?*, Trabzon Valiliği Kültür Yayınları:40.
- DEREOBALI, N. (2007). "Yapılandırmacı Yaklaşım ve Okul Öncesi Eğitimde Serbest Zaman Etkinlikleri", *Mesleki Eğitim Dergisi*, 9(18): 45-52.
- ENGLBRIGHT, J. ve BERRY, S. (2007). "Art In Early Childhood:Curriculum Connections", *The Professional Resource For Teachers And Parents, Excelligence Learning Corporation*. [Erişim: 30.12.2011. http://www.earlychildhoodnews.com/earlychildhood/article_view.aspx?articleid=113]
- ERSOY, Ö., ÖMEROĞLU, E. ve TURLA, A. (2004). "Türkiye'de 21 İl Örneklemesinde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Yaratıcı Etkinlikler ve Drama Çalışmaları Hakkındaki Görüş ve Uygulamaları", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*, 89-102. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.
- ETİKE, S. (2001). *Cumhuriyet Dönemi Resim Eğitimi*. Ankara: Güldikeni Yayınları.
- HANLEY, G.P., TIGER, J.H. ve INGVARSSON, E.T. (2009). "Influencing Preschoolers'free-Play Activity Preferences:An Evaluation Of Satiation And Embedded Reinforcement", *Journal of Applied Behaviors Analysis*. 42(1): 33-41. [Erişim:29.12.2011. <http://seab.enrmed.rochester.edu/jaba/articles/2009/jaba-42-01-0033.pdf>].
- JOHNSON-GERARD, M. (2011). "Benefits Of Early Childhood Art", *Ehow Education*, [Erişim: 30.12.2011. http://www.ehow.com/list_6591579_benefits-early-childhood-art.html].
- KANDIR, A. ve ÇALTIK, İ. (2006). "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin Okullarında Fiziksel Koşullarına ve Sınıflarındaki İlgili Köşelerinin Özelliklerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi", *Mesleki Eğitim Dergisi*, 8(15):40-62.

- KILIÇ, Ç. (2003). "Eğitim Sürecinde Yaratıcılığı Geliştirme", *Mesleki Eğitim Dergisi*, 5(10):79-88.
- M.E.B. (2011). Serbest Zaman Etkinlikleri Modülü, *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*, Ankara:T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. 141e00022. [Erişim:29.12.2011. [Http://Megep.Meb.Gov.Tr/Mte_Program_Modul/Modul_Pdf/141e00022_Pdf](http://Megep.Meb.Gov.Tr/Mte_Program_Modul/Modul_Pdf/141e00022_Pdf)].
- ÖZBEY, S. ve ALİSİNANOĞLU, F. (2010). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fen Etkinliklerine İlişkin Yeterliliklerini Belirleme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *Milli Eğitim Dergisi*, 185: 266-277. [Erişim: [Http://Yayim.Meb.Gov.Tr/Dergiler/185/185.Pdf](http://Yayim.Meb.Gov.Tr/Dergiler/185/185.Pdf)]
- ÖZTÜRK AYNAL, Ş. (2010a). "Eğitimde Yaratıcılık", *Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcılık ve Geliştirilmesi*, (Ed.:Elif Çelebi Öncü), Ankara:Pegem Akademi.
- ÖZTÜRK AYNAL, Ş. (2010b). "Çocukta Oyun Gelişimi ve Yaratıcılık", *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim* (Ed.:Engin Deniz), Ankara:Maya Akademi.
- REYNER, A. (2007). "Teaching Global Awareness With Arts & Crafts", *The Professional Resource For Teachers And Parents*, Excelligence Learning Corporation. [Erişim: 30.12.2011. [Http://Www.Earlychildhoodnews.Com/Earlychildhood/Article_View.A_spx?ArticleId=307](http://Www.Earlychildhoodnews.Com/Earlychildhood/Article_View.A_spx?ArticleId=307)]
- TOK, E. (2010). "Okul Öncesi Eğitimde Eğitim Ortamları", *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, Ankara:Pegen Akademi.
- ULUTAŞ, İ. ve DEMİRİZ, S. (2006). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlgi Köşelerini Düzenlemeye Yönelik Yaklaşımlarının Belirlenmesi", *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi 1. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi, III. Cilt:143-152*. (Yay.Haz.:O.Ramazan, K.Efe, G.Güven). İstanbul:Ya-Pa Yayın Pazarlama.
- WARDLE, F. (2007). Art Across The Curriculum, *The Professional Resource For Teachers And Parents*, Excelligence Learning Corporation. [Erişim: 30.12.2011. [Http://Www.Earlychildhoodnews.Com/Earlychildhood/Article_View.A_spx?ArticleId=406](http://Www.Earlychildhoodnews.Com/Earlychildhood/Article_View.A_spx?ArticleId=406)]
- YILDIZ, V., BİLEN, S., TÜRNÜKLÜ, A., GÜRŞİMŞEK, I. ve AYSAN, F. (2004). "Çocukların Sanat Çalışmalarına Yönelik Görüşleri", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*,158-172. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.
- YILDIZBAŞ, F. ve ÇAMLİBEL, Ö. (2004). "Erken Çocukluk Dönemindeki Bazı Yaklaşımların Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi Yönünden İncelenmesi", *Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Sempozyumu, Geleceğe Bakış*, 27-38. 02-03 Aralık, Ankara. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd.Ş.

EXTENDED ABSTRACT**Introduction**

Free time activities are indispensable for learning through “doing” and “experiencing” in pre-school education. Free time does not mean leaving the children rein, but giving them the opportunity to choose their activities as they wish and we should aim for an atmosphere where children can show their creativity with minimized teacher interference and contribution (Cantekiner, 2000; Dereobalı, 2007). In order for the corners of interest to meet the needs and interests of the children, physical conditions, materials and the areas should be adjusted properly (Aktaş Arnas, 2002; Kandır ve Çaltık, 2006).

The areas that could be created in the classroom might be such as play house, block, science and nature, educatory toy, puppet, book, music, and temporary areas of interest. The tools to be used in the areas might be both real objects or models of the these objects. The environment includes a group of various materials that children can discover, scramble and transform. It is important that the areas are esthetical by means of colour, shape, mark and texture, that the materials are not decoration but handy tools giving children the opportunity to make choice (Yıldızbaş ve Çamlıbel, 2004), that quiet and active areas are settled at different places and that the environment should be diversified continuously by adding new materials to keep the children’s interests high (Tok, 2010).

Art are one of the fundamental parts of free time activities in early childhood program. According to Friedrich Proebel, art studies contribute to all the developments of children and give them the opportunity to explore their extraordinary skills (Englebright ve Berry, 2007). Handwork activities in art studies are funny and one of the best pragmatic materials because children learn best when they enjoy something with all senses active. Art studies combine sensory learning and cognitive development (Reyner, 2007). These activities include four board activities in a day such as playing with dough, paper works, painting and working with remnants (Dereobalı, 2007) and these activities are among visual arts education activities (Aykut, 2004).

Method

The experimental group has included 110 preschool teachers dealing with 3-6 years old children in formal preschool education institutions associated with National Educational Directorships of Karabuk and Bolu.

Personal Information Form and Free Time Survey Form have been used to collect the data. Multiple choice, ordering and likert type questions have been used in Free Time Survey Form which includes the applications and informations related to art studies and situations of the corners of interest in the classrooms where teachers work. The data have been evaluated by using SPSS 16.0 program in electronic environment. Analyzing the data, percentages and frequencies have been taken into consideration.

Results and Recommendation

It was inferred at the end of the research that most of the teachers, with the support of the school administration, provide materials for the corners of interest properly in daily plan and consider the needs and interests of children, place and physical conditions in adjusting the areas. It was determined that while girls prefer play house and painting activities firstly, boys prefer paper works and playing with dough in block area and teachers take mostly the children's choices into consideration in free time activities.

Teachers have been observed to have the common thought that playing in the corners of interest have effect on social-emotional development and art activities are effective in psychomotor behaviour development. Teachers have indicated that they primarily consider the aims and gains in planning and their experiences have an important role. Of all the activities, paper works require the most preparation. Free time activities mostly performed for about 45-60 minutes and teachers do changes in the areas mostly once a month.

It was determined that teacher-child interaction is mostly observed in play house areas, teachers always try to encourage the children to involve in the game by arousing interest, children evaluate their art activities everyday, and teachers give opportunity to the parents to get involved in the free time activities by asking them for their guidance in material support and cut and paste activities.

In the light of the findings, following suggestions are proposed;

- Teacher requirements might be determined for planning, applying and importance of the free time activities and educational activities might be planned to meet these requirements.
- Schools can cooperate with parents in material support and there might be material boxes in schools. Parents may get involved in free time activities according to their interests and skills.
- When physical conditions are not appropriate, the areas might be alternated and precautions should be taken for children to spend time in all areas.
- Instead of preparing material for a single activity, an environment where children can make their own choices among the materials should be provided.
- Instead of planning complicated activities, easily achievable and integrated activities where children can use more than one material and technique should be prepared.
- Changes in corners of interest should be done more frequently, changing more than one areas every time.
- Teachers should encourage the children by reinforcement and provoke them to produce more.
- Arranging some museums and exhibition tours might be useful for stimulating the children for art activities.